

Leerkracht uitleg GOTD Onrust / Tijd van de Katholieken en Protestanten

Vooraf:

De eerste helft van deze eeuw heeft Rosmalen te lijden van de oorlog tussen Brabant en Gelre. In de tweede helft heeft het veel last van de ruzie die ontstaat tussen katholieken en protestanten, of wel de Spanjaarden en de Oranjes. In deze tijd zijn de katholieke geestelijken namelijk erg rijk geworden. O.a. door de verkoop van aflaten, waarmee je als het ware de toegang tot de hemel kocht. Die rijkdom zag je ook in de kerken: prachtige versieringen en heel veel heiligenbeelden. Mensen werden heilig verklaard als ze een wonder hadden verricht. Er kwam steeds meer verzet tegen die katholieke praktijken. Steeds meer mensen meenden dat het niet Gods wil was, om zo met het geloof om te gaan. Maar in Brabant was dat maar een kleine minderheid, omdat van daaruit de meeste protestanten naar het noorden, naar Holland, gevlucht waren.

Dia 1: Het raadsel

Wat zie je hier? Wanneer is dit? Hoe ging dat?

Dia 2: Plunderingen

Wat? Plundering van een boerderij door soldaten. Dat gebeurde vaker, zeker als de soldaten lang geen soldij hadden gehad. Het waren namelijk veelal huurlegers. En zeker buiten de stadsmuren!

Wanneer? In Rosmalen o.a. in 1512 door soldaten van Maarten van Rossum (Gelre). In de eerste helft van deze eeuw vecht Gelre voor zijn onafhankelijkheid tegen o.a. Karel V. Legerleider Maarten van Rossum van Gelre is zeer gevreesd.

Hoe ging zo'n plundering? Alles van waarde werd naar buiten gesleept, tegensputters werden vermoord, en tenslotte werd het huis of de boerderij in brand gestoken. In de vroege middeleeuwen waren de Noormannen berucht om hun plunderingen.

Dia 3: Hagenpreek

Ook in Brabant komt er in de tweede helft van deze 16^e eeuw steeds meer protest tegen de rijkdom van katholieke priesters. Die laten zich betalen voor aflaten en zo'n aflaatbrief moet er voor zorgen dat je in de hemel komt. Ook is er protest tegen het vereren van heiligen die wonderen verricht zouden hebben. Van die Heiligen staan beelden in de kerkgebouwen. Er wordt tegen geprotesteerd tijdens hagenpreken, meestal stiekem buiten op een afgelegen plek. Bekend is dat dat bijvoorbeeld in Engelen gebeurde. De katholieke Spaanse koning Filips II straft protestanten zeer streng: zij worden opgehangen. Dus veel protestanten vluchten naar Holland waar de koning minder te vertellen heeft.

Dia 4: Willem van Oranje

Willem van Oranje wordt ook protestant. Willem van Oranje is katholiek en o.a. lid van de Zwanenbroeders in Den Bosch, maar hij komt vaker in Breda, omdat hij heer van Breda is. Maar hij wordt ook protestant en in 1568 wordt hij leider van de opstand tegen de katholieke Spaanse koning Filips II. De meeste Brabanders zijn dan katholiek, want de meeste protestanten waren gevlucht naar het noorden, naar Holland.

Dia 5: Kapel Coudewater

Het klooster Coudewater heeft ook nu nog een kapel. Daar stonden ook beelden in. In 1566 is er ook daar een beeldenstorm: beelden worden kapot gegooid en waardevolle spullen worden gestolen.

Dia 6: Wow: Beeldenstorm in Rosmalen

Interessant om thuis te vertellen!

Ook beeldenstorm in Rosmalen dus

Zie dia 4

Dia 7: Extra

Kort filmpje (±2 min.) over de beeldenstorm

Dia 8: Tijdvak van ontdekkers en hervormers (Renaissance)

Van 1500 tot 1600. Tijd van grote onrust en onzekerheid voor de boeren van Rosmalen.

Meer info in de [Canon van Rosmalen](#) en ook te gebruiken in combinatie met het [Kwartet van de Canon van Rosmalen](#) (waarvan er ook [fysieke exemplaren](#) te leen zijn) en de [Digitale landkaart van de Canon van Rosmalen](#).